

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Identifikacija pogojev vključenosti uporabnika v programe (celo)dnevnega bivanja starejših na kmetiji

Načini prehoda uporabnika v druge storitve socialnega varstva starejših

Oktober 2022

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Gradivo pripravljeno za namen projekta Identifikacija pogojev vključenosti uporabnika v programe (celo)dnevnega bivanja starejših na kmetiji (v nadaljevanju projekt). Projekt se izvaja v okviru Javnega razpisa za podukrep 16.9 Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani«, ki se sofinancira iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v višini 80 odstotkov, in iz sredstev iz proračuna Republike Slovenije v višini 20 odstotkov;

Odgovorni partner za koordinacijo priprave dokumenta:

DEOS, d.o.o.
Gmajna 7
1357 Notranje Gorice
<https://www.deos.si/>

Kontakt:

Elena Šabec
Tel.: 082002415
e-mail: elena.sabec@deos.si

Partnerji projekta:

*DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.
Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti*

*Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,
Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti
Zavod Aktivna starost, so.p.*

KAZALO VSEBINE

1. CILJ IN NAMEN.....	4
2. NAČIN PREHODA UPORABNIKA V DRUGE STORITVE NA PODROČJU DOLGOTRAJNE OSKRBE	4
3. OPIS STORITEV NA TRGU	5

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.
Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,
Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti
Zavod Aktivna starost, so.p.

1. CILJ IN NAMEN

Ključni cilj tega priročnika je definiranje načinov in metod prehoda v druge oblike varstva starejših, ko zdravstveno stanje uporabnika ni več primerno za bivanje na kmetiji.

Namen smernic za izvajanje programov (celo)dnevnega bivanja starejših na kmetiji je:

- Opredelitev drugih storitev, ki so na voljo uporabnikom
- Opredelitev načinov in metod prehoda v druge oblike bivanja

2. NAČIN PREHODA UPORABNIKA V DRUGE STORITVE NA PODROČJU DOLGOTRAJNE OSKRBE

Ko oseba, ki je nameščena na kmetiji na OLDO lestvici doseže več kot 26,99 ponderiranih točk (oz. v nekaterih izjemah več kot 47,99 ponderiranih točk), se s tem uvrsti v višjo kategorijo upravičenosti do dolgotrajne oskrbe (glej dokument »Vstopni pogoji za (celo)dnevno bivanje starejših od 65 let v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji«). S tem njegove potrebe postanejo previsoke, za namestitev na kmetiji. Ko se to zgodi, se osebi glede na njene potrebe in želje predlaga preusmeritev v druge oblike varstva starejših. V okviru tega pilotnega projekta, ta proces vodi članica tima, socialna delavka družbe DEOS in sicer le to vključuje:

- pregled možnosti, ki so na voljo uporabnikov glede na ugotovljeno stanje
- predstavitev možnosti in pravic uporabnika,
- svetovanje uporabniku,
- pomoč pri urejanju nove namestitve.

Storitve na trgu dolgotrajne oskrbe so trenutno izredno razdrobljene in slabo povezane med sabo. Informacije o možnostih in pravicah, ki so na voljo uporabniku so slabo predstavljene, zaradi česar se starejši in njihovi svojci pogosto znajdejo v stiskah, ko pride do bistvene spremembe v zdravstvenem stanju uporabnika in potrebujejo pomoč. Tekom projekta bo osebam vključenim v naš projekt nudila polno podporo strokovna delavka družbe DEOS, potrebno pa je razmišljati o boljši povezanosti in boljšemu informiranju na dolgi rok. Končno poročilo bo vsebovalo predloge za boljšo organiziranost tega področja. V nadaljevanju podajamo informacije o ključnih storitvah na trgu. Te informacije vključujemo v izobraževanje partnerjev na kmetijah, saj je poznavanje le teh ključno za hitro urejanje premestitve ob spremembi zdravstvenega stanja.

3. OPIS STORITEV NA TRGU

3.1 Institucionalno varstvo

Institucionalno varstvo osebam nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine. Obsega osnovno oskrbo in socialno oskrbo in zdravstveno varstvo po v skladu z relevantno zakonodajo. Za starejše od 65 let, storitev izvajajo domovi za starejše. Storitve uporabnikom nudi vse, kar potrebujejo, vendar na lokaciji doma starejših. Institucionalno varstvo starejših tako med drugim obsega naslednje storitve: namestitve v sobi, osebna pomoč, socialna oskrba in varstvo, zdravstvena nega in rehabilitacija, osnovna zdravstvena dejavnost, ki jo izvajajo zdravstveni domovi ali zasebni zdravniki, organizirana in zdravstvenemu stanju primerna prehrana, vzdrževanje prostorov in perila, tehnična oskrba ter razne dejavnosti in aktivnosti, ki stanovalcem omogočajo aktivno, ustvarjalno in kakovostno preživljanje prostega časa. Poleg (celo)dnevnega varstva, domovi za starejše pogosto nudijo tudi storitve dnevnega varstva, kjer gre za obliko varstva le tekom dneva.

3.2 Pomoč na domu

Pomoč na domu je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbeti in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanj nimajo možnosti. S pomočjo na domu se nadomesti (vsaj za določen čas) potrebo po institucionalnem varstvu ter se tako upravičencu omogoči, da lahko čim dlje ostane v domačem okolju.

Pomoč na domu in njen obseg se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega naslednje vrste pomoči:

- pomoč pri temeljnih opravilih (pomoč pri oblačenju, slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov);
- gospodinjstvo pomoč (prinašanja enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora);
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo).

3.3 Socialni servis

Socialni servis je socialnovarstvena storitev, ki obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v primeru invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, v primeru nesreč ter v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje. Obsega zlasti naslednja opravila:

- prinašanje pripravljenih obrokov hrane,
- nakup in prinašanje živil ali drugih potrebščin, priprava drv ali druge kurjave,
- nabava ozimnice,
- manjša hišna popravila,
- pranje in likanje perila,
- vzdrževanje vrta in okolice stanovanja,
- čiščenje v stanovanju, opremljanje, spremljanje pri obiskih trgovin, predstav, sorodnikov ali na počitnicah,
- organiziranje in izvajanje drugih oblik družabništva,
- pedikerske, frizerske in druge podobne storitve za nego telesa in vzdrževanje videza,
- pomoč pri opravljanju bančnih poslov, plačevanju računov, sprejemanju in odpošiljanju poštnih pošilk – po pooblastilu upravičenca,
- varovanje in nadziranje stanja uporabnika preko noči,
- celodnevna povezava preko osebnega telefonskega alarma.

3.4 Mobilna pomoč

Mobilna pomoč je oblika strokovne pomoči na domu, s katero se osebam z motnjami v duševnem in telesnem razvoju zagotavlja strokovna obravnava na domu. Odvisna je od potreb obravnavanih oseb, usmerjena pa je tudi na njihove svojce. Obsega opravila in postopke za korekcijo motenj ter za svetovalno in terapevtsko delo. Namenjena je predvsem specialno pedagoški obravnavi, socialni in psihološki obravnavi ter zaposlitvi.

3.5 Oskrbovana stanovanja

Oskrbovana stanovanja so namenjena starejšim, ki sami ne morejo več v celoti skrbeti zase, ob tem pa lahko ob pomoči strokovnega osebja še vedno živijo razmeroma samostojno. Stanovanja in okolica so v celoti prilagojena potrebam bivanja starejših, tudi osebam na invalidskih vozičkih.

Oskrbovana stanovanja ustrezajo predvsem potrebam starostnikov po zasebnosti in ohranjanju avtonomije, kakršno so imeli doma, hkrati pa jim nudijo varnost, saj je ves čas zagotovljena pomoč na daljavo.

3.6 Patronaža na domu

Ko omenjamo storitve, ki se izvajajo na domu starejšega moramo vsekakor omeniti tudi patronažo na domu. Sicer gre za popolnoma ločeno storitev od storitev socialnega varstva, saj spada v področje zdravstvene nege. Kljub temu pa se obe veji ko govorimo o potrebah starejših po oskrbi in negi v domačem okolju dopolnjujejo in starejšemu omogočajo daljše življenje v njemu domačem okolju.

Patronažna zdravstvena nega je specialno področje zdravstvene nege, ki se ukvarja s posamezniki, družino in lokalno skupnostjo v vseh obdobjih zdravja in bolezni.

Patronažna medicinska sestra ugotavlja potrebe po zdravstveni pomoči pacienta na njegovem domu, to je zdravstveni negi, načrtuje intervencije zdravstvene nege, jih izvaja in vrednoti dosežene cilje. Svetuje o zdravem načinu življenja in obnašanja ter opozarja na dejavnike tveganja, ki lahko ogrozijo zdravje posameznika ali članov družinske skupnosti. Ocenjuje kdaj in kaj je sposoben posameznik ali člani družinske skupnosti storiti zase in česa ne. Izvaja zdravstveno - socialno obravnavo posameznika, družine in skupnost in je koordinatorka vseh oblik pomoči na domu.

3.7 Podporne storitve za daljše življenje v domačem okolju (dnevni centri aktivnosti, prostovoljstvo,...)

Za daljše in kakovostno življenje v domačem okolju, je ključno vzdrževanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga. To pomeni predvsem skrb za posameznikovo fizično, kognitivno stanje ter dovoljšen nivo socialnih stikov. V Sloveniji je tovrstna ponudba raznovrstna in dobro prilagojena potrebam starejših. Storitve dnevnih centrov aktivnosti, prostovoljske akcije ponujajo kvalitetne vsebine, težava se morda kaže le v promociji teh akcij, saj te delujejo na neprofitni ravni, brez večjih sredstev za promocijo.

Partnerji projekta:

*DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.
Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti*

*Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,
Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti
Zavod Aktivna starost, so.p.*